

BERETNING FOR LANDSMØTEPERIODEN 2007-2008

INNHOOLD

KAPITTEL 1 - STYRET OG ARBEIDSGRUNNLAGET

- 1.1 Hovedstyrets sammensetning
- 1.2 Handlingsprogrammet
- 1.3 Styrets møter og arbeide
 - 1.3.1 Vår- og høstmøter
 - 1.3.2 Redaktørforeningens årbok
 - 1.3.3 Høringsuttalelser
 - 1.3.4 Utredninger
- 1.4 Regionforeningene
- 1.5 Valgkomiteen
- 1.6 Sekretariatet

KAPITTEL 2 - REDAKTØRINSTITUTTET

- 2.1 Lovfesting av redaksjonell uavhengighet
- 2.2 Redaktørens rettslige ansvar
- 2.3 Redaksjonelle stiftelser

KAPITTEL 3 – LOVGIVNING

- 3.1 Innsyn og åpenhet
 - 3.1.1 Innsyn og åpenhet i forvaltningen
 - 3.1.1.1. Offentlighetslov og ny elektronisk postjournal
 - 3.1.1.2. Bruk av eiendomsinformasjon
 - 3.1.1.3. Eget program for skattelister
 - 3.1.1.4. Nye innsynsregler i Stortinget
 - 3.1.2 Åpenhet i rettspleien
 - 3.1.2.1 Innsyn i straffesak under etterforskning
 - 3.1.2.2 Åpenhet i domstolene
 - 3.1.2.3 Fotografering/opptak i retten
 - 3.1.3 Nyhetsretten
 - 3.1.3.1 Adgangen til å rapportere
 - 3.1.3.2 Eksklusivitet for offentlig informasjon
 - 3.1.4 Skattelister
- 3.2. Ærekrenkelser, privatliv med mer
- 3.3. Annen medierett i straffeloven
- 3.4 Anonymitetsrett og kildevern
- 3.5 Kringkastingsloven

KAPITTEL 4 – RETTSPRAKSIS

- 4.1 Ærekrenkelsessaker
- 4.2 Privatlivets fred
- 4.3 Andre saker
- 4.4 Midlertidige forføyninger
- 4.5 Arbeidsrettssaker
- 4.6 Innsynssaker
- 4.7 Andre saker

KAPITTEL 5 - ETIKK

- 5.1 Pressens Faglige Utvalg
 - 5.1.1. Generalsekretærens initiativrett
 - 5.1.2. Advokatklager
 - 5.1.3. Dobbelbehandlig PFU – domstol
 - 5.1.4. Endring av Vær Varsom-plakaten
 - 5.1.5. Endring i Tekstreklameplakaten
 - 5.1.6. Endring i PFU-vedtektene

KAPITTEL 6 – MEDIEPOLITIKK

- 6.1 Pressestøtte
- 6.2 Eierskapslovgivning
 - noe om markedsføringsloven, momsfristak?

KAPITTEL 7 - ØVRIG VIRKSOMHET

- 7.1 Norsk Presseforbund
- 7.2 Kopinor og Norwaco
- 7.3 Vederlagsfondet
- 7.4 Bibliotekvederlaget
- 7.5 Pressens Faglitteraturfond (PFF)
- 7.6 Pressens Stipendfond
- 7.7 Felleskasser med NJ
 - 7.7.1 Pressens Arbeidsledighetskasse
 - 7.7.2 Pressens Gravferdskasse
- 7.8 Andre fellestiltak
 - 7.8.1 Pressehistorien
- 7.9 Samarbeid med MBL
- 7.10 Samarbeid med IPI Norge
- 7.11 Øvrig representasjon

KAPITTEL 8 - MEDLEMMENE

- 8.1 Medlemsutviklingen
- 8.2 Rådgivningstjeneste
- 8.3 Redaktørkonflikter
- 8.4 Kurs og seminarer

KAPITTEL 9 – FORENINGENS ØKONOMI

- 9.1 Foreningens forpliktelser
- 9.2 Sluttord

KAPITTEL 1 - STYRET OG ARBEIDSGRUNNLAGET

NRs forrige landsmøte ble avviklet i Oslo 2. mai 2007 i forbindelse med det tradisjonelle vårmøtet og faglige konferanse. Landsmøteperioden er to år. Den foreliggende beretningen dekker kalenderårene 2007 og 2008.

1. 1 Hovedstyrets sammensetning

Hovedstyret fikk etter valget i 2007 følgende sammensetning:

Leder: Stein Gauslaa (Agderposten)

Nestleder: Harald Stanghelle (Aftenposten)

Hovedstyre:

- Einar Hålien (Bergens Tidende)
- Ellen Arnstad (Henne)
- Jens Olai Jenssen (Oppland Arbeiderblad)
- Yngve Nilssen (HTG-gruppen)
- Siri Zachariassen (Østlandets Blad)
- Hans-Tore Bjerkaas (NRK)
- Reidunn Kjelling Nybø (Avisa Nordland)

Vararepresentanter:

- 1. Arne Blix (Adresseavisen)
- 2. Elisabeth Netland (Vest-Nytt)
- 3. Roger Bergersen (Fremover)
- 4. Maj-Lis Stordahl (Norsk Ukeblad)
- 5. Nils Ottar Ask (Levanger-Avisa)

1. varamedlem er fast innkalt til styrets møter. Øvrige varamedlemmer blir innkalt ved eventuelle forfall fra styremedlemmer.

1.2 Handlingsprogrammet

Landsmøtet 2. mai 2007 ga sin enstemmige tilslutning til det foreslåtte handlingsprogrammet for perioden 2007-2009:

1. Visjon og hovedoppdrag:

- NR er en forening til forsvar for redaktørinstituttet, yringsfrihet og meningsmangfold
- NR skal arbeide for gode journalistiske rammevilkår, kvalitet og pressens troverdighet
- NR skal samle og inspirere medlemmene

2. Overordnede mål for perioden 2007-2009:

- Styrke ytringsfriheten og tilgangen til informasjon
- Tydeliggjøre redaktørrollen og medienes samfunnsrolle
- Være fremtidsleverandør og yte god service til medlemmene

3. Mål og tiltak for perioden 2007-2009:

Mål	Tiltak
1. Styrke ytringsfriheten og tilgangen til informasjon	
	1.1 Arbeide for endringer i injurielovgivningen i forbindelse med det varslede lovforslaget fra regjeringen.
	1.2 Arbeide for internasjonal regel- og rettsutvikling som kan verne og styrke ytringsfriheten, og i forsvarlig omfang bidra til bygging av nettverk og organisasjoner i andre land og regioner.
	1.3 Arbeide for opphevelse av forbudet mot politisk TV-reklame og for minst mulig diskriminerende regler i forhold til formidling av slik reklame.
	1.4 Arbeide i forhold til Storting og regjering i forbindelse med aktuelle lover og regler som gjelder åpenhet, herunder blant annet iverksettelsen av ny offentlighetslov..
	1.5 Arbeide for å få flest mulige arbeidsgivere – og da særlig kommuner – til å vedta informasjonsreglementer som bedrer tilgangen til informasjon og styrker de ansattes ytringsfrihet.
	1.6 Søke å arrangere en kampanje hvert år som setter søkelys på åpenhet i forvaltning og politikk.
	1.7 Arbeide aktivt for lovendringer som kan bidra til å styrke kildevernet, særlig i forhold til myndigheters og andres adgang til elektronisk overvåking, avlytting og trafikkdata.
2. Tydeliggjøre redaktørrollen og medienes samfunnsrolle	
	2.1 Lovfeste prinsippene i redaktørplakaten.
	2.2 Tydeliggjøre redaktørrollen i konserner og mediehus.
	2.3 Aktivt bidra til å øke redaktørens kunnskaper om strukturelle endringer i medievaner, teknologi og flermedialitet.
	2.4 Bidra til å tydeliggjøre redaktørens samfunnsrolle i forhold til endrede rammebetingelser og kommersielt press
	2.5 Stimulere eierne til å presisere og tydeliggjøre hva som er de respektive medienes oppdrag, herunder redaktørens rolle som ivaretager av de enkelte mediebedrifters immaterielle verdier.

	2.6 Arbeide for at flest mulig redaksjoner leverer samfunnsregnskap eller redaksjonelt regnskap.
	2.7 Sette søkelys på redaktørrollens fremtid i en konvergent medie-verden, gjennom undersøkelser og temavalg på vår- og høstmøter.
	2.8 Bistå redaksjoner, regioner og samlinger av redaksjoner som ønsker hjelp til utforming av etiske regelverk.
	2.9 Aktivt markedsføre NRs seminar- og kurstilbud overfor underordnede redaktører
	2.10 Sørge for at underordnede redaktørers stilling fokuseres gjennom kurs, seminarer og temavalg på vår- og høstmøter
3. Være fremtidsleverandør og yte god service til medlemmene	
	3.1 Arrangere årlige redaktørkurs i samarbeid med IJ.
	3.2 Arrangere egne samlinger for nye medlemmer.
	3.3 Gjennomføre undersøkelse av lønns- og arbeidsvilkår våren 2007
	3.4 Opprettholde høy beredskap og servicegrad for medlemmer som trenger konkrete råd og hjelp.
	3.4 Bidra til gjensidig kontakt og erfaringsutveksling mellom redaktører og grupper av redaktører som har felles utfordringer, og sørge for at ulike grupper redaktører for tilrettelagte faglige tilbud, blant annet på vår- og høstmøtene.
	3.5 Aktivt initiere og støtte opp om aktiviteter i regionforeningene og bidra som innholdsleverandører til disse.
	3.6 Utvikle og oppdatere veiledninger og verktøy til bruk for redaktører i konfliktsituasjoner.
4. Oppfølging av enkelttiltak som er satt i gang eller delvis gjennomført	
	4.1 Arbeide for en mediepolitikk som gjennom bruk av forskning, utdanning, produksjonsstøtte, momsfratak og andre virkemidler bidrar til et mangfoldig og spredt medietilbud innholdsmessig, geografisk og ideologisk, og som gir frie medier sikre og forutsigbare rammevilkår.
	4.2 Delta aktivt i arbeidet med utvikling av pressens felles nettsted for offentlighet og innsyn og Norsk Presseforbunds database for pressetikk.
	4.3 Drifte og markedsføre NRs database for potensielle lederkandidater
	4.4 Gjennom blant annet temavalg på møter, frembringelse av relevant dokumentasjon og drifting av en egen database for potensielle lederkandidater, bidra til at det blir lettere å rekruttere kvinnelige redaktører.

	4.5 Gjennom bruk av debattinnlegg og kronikker aktivt forklare mediernes samfunnsrolle og oppdrag, samt støtte opp under NRs spesifikke kampanjer.
	4.6 Følge opp verktøyet for å sikre kildebredde og kildemangfold og holdningsarbeidet knyttet til samtidig imøtegåelse og tilsvar.
	4.7 Videreutvikle nyhetsbrevet, blant annet med sikte på ytterligere interaksjon med og mellom medlemmene.
	4.8 Oppgradere hjemmesiden og bedre dynamikken i denne.

1.3 Styrets møter og arbeide

NR-styret hadde i 2007 seks styremøter der det ble behandlet 46 saker. I 2008 hadde styret fire møter der det ble behandlet 38 saker.

1.3.1 Vår- og høstmøter

Samlingen i tilknytning til landsmøtet 2007 i Oslo samlet rekordmange deltakere; så vidt over 200. Høstmøtet 2007 ble avviklet i Stavanger, med rundt 100 deltakere.

Vårmøtet 2008 ble avviklet i samarbeid med og delvis overlappende Nordiske Mediedager i Bergen, et samarbeid som fungerte meget godt. Rundt 140 deltok. Høstmøtet 2008 ble arrangert i Oslo og samlet rundt 120 deltakere.

1.3.2 Redaktørforeningens årbok

Redaktørforeningens årbok har vært utgitt siden 1998, som et ledd i foreningens arbeide med å initiere faglitteratur som retter seg mot redaksjonelle ledere. Utgivelsen av årboken blir i hovedsak finansiert ved støtte fra Pressens Faglitteraturfond (PFF).

Årboken 2007 forelå til vårmøtet 2. mai og med tittelen "...å sikre redaksjonell uavhengighet".

Årboken 2008 forelå til høstmøtet 9. og 10. oktober. Etter vedtak i styret tidligere samme år, forelå årboken denne gang kun i elektronisk versjon. På høstmøtet ble boken distribuert i form av en usb-stick på et "armbånd". For øvrig ble årboken distribuert elektronisk, som pdf-fil via NRs hjemmeside.

1.3.3 Høringsuttalelser

I perioden har NR, enten alene eller i samarbeid med andre presseorganisasjoner, blant annet avgitt uttalelser om:

- Kringkastingsforskriften

- Lovfesting av redaksjonell uavhengighet
- Allmennkringkasterplakat for NRK
- Forskrift til ny tvistelov
- Forskrift til offentlighetsloven
- Revisjon av Vær Varsom-plakaten
- Økt åpenhet i kommunene
- Varslingsrutiner i staten
- Media Norge-fusjonen
- Terrorkapittel i ny straffelov
- Konesjonsvilkår for lokalradio
- Matrikkelforskriften
- Ny injurielovgivning
- Nytt register for vakselskaper
- Endringer i valgloven
- Endring i forskrift om produksjonstilskudd
- Folkeregisteropplysninger
- Endringer i kringkastingsloven
- Rundskriv om taushetsplikt i Utlendingsdirektoratet

De fleste uttalelser av denne art fra Norsk Redaktørforening blir lagt ut på foreningens hjemmesider – www.nored.no

1.3.4 Utredninger

NR har i landsmøteperioden fått utarbeidet to juridiske betenkninger; en om injurieinstituttet, i forbindelse med høringen om ny straffelov (se pkt 3.2) og en i forbindelse med striden rundt eiendomsbasen til budstikka.no (se pkt 3.1.1.2). I tillegg har vi gjennomført enkelte spørreundersøkelser blant egne medlemmer, deriblant en knyttet til reglene i VVP om nettdebatter og forhåndsredigering. Denne er omtalt under punkt 5.2.

1.4 Regionforeningene

Norsk Redaktørforening har ni regionale foreninger. De organiserer og gir faglige tilbud til NRs medlemmer innenfor den enkelte forenings geografiske nedslagsfelt.

Ved landsmøteperiodens utløp har regionforeningene følgende valgte ledere: I parentes er angitt ledere som har innehatt vervet tidligere i landsmøteperioden:

Nordnorsk Redaktørforening: Yngve *Nilssen*, Bladet Tromsø

Trøndelag Redaktørforening: Gunnar *Flikke*, Adresseavisen

Møre og Romsdal Redaktørforening: Richard *Nergaard*, Romsdals Budstikke

Vestfjellske Redaktørforening: Olav *Kobbeltveit*, Bergens Tidende

Rogaland og Agder Redaktørforening: Gunvald *Justnæs*, Lindesnes

VeTeBu Redaktørforening: Jan Roaldset, Sandefjords Blad (etter rekonstituering 2008)

Opplandenes Redaktørforening: Torbjørn *Moen*, Valdres

Oslo Redaktørforening: Kjersti Løken *Stavrum*, Aftenposten (Jon Magne *Lund*, Vårt Land)

Østfold Redaktørforening: Frode *Rekve*, Halden Arbeiderblad (Ulf Morten *Davidson*, NRK-Østfold)

I 2009 har Nordnorsk Redaktørforening valgt Jan-Eirik *Hanssen*, Avisa Nordland, som ny leder, og Vestfjellske Redaktørforening har valgt Jan Inge *Fardal*, Sogn Avis.

1.5 Valgkomiteen

Landsmøtet i 2007 valgte følgende valgkomite: Tom *Hetland*, Stavanger Aftenblad (leder), Grethe Gynnild *Johansen*, NRK (medlem), Thor *Woje*, *Romerikes Blad* (medlem), og Astrid *Aure*, KK (varamedlem).

1.6 Sekretariatet

Norsk Redaktørforening har kontorfellesskap med Norsk Presseforbund. NR-sekretariatet har tre fast ansatte medarbeidere. I tillegg til NR-oppgavene utføres det også sekretariatsarbeid mot godtgjørelse for Oslo Redaktørforening. Dessuten utføres sekretariatsarbeid for NRs vederlagsfond, Pressens Stipendfond og for International Press Institute i Norge.

Sekretariatet består av generalsekretær Nils E. Øy, assisterende generalsekretær Arne Jensen og sekretær Monica Andersen i halv stilling for NR og halv stilling for NP.

KAPITTEL 2 – REDAKTØRINSTITUTTET

Redaktørinstituttet defineres som *«prinsippet om redaktørens uavhengige forvaltning av ytrings- og informasjonsfriheten gjennom massemedier, med mandat fra eier, med selvålagte samfunnsoppgaver som fri informasjonsformidling, kritisk granskning av maktavere og mangfold i meningsdannelse - og med juridisk ansvar bare overfor lov og domstol»*.

Redaktørinstituttet er et institutt i bevegelse. Det er prinsipielt rotfestet i både lovverk og avtaleverk, og forståelsen av og oppfatningen av instituttet påvirkes av endringer som finner sted i de byggeklossene instituttet hviler på.

I landsmøteperioden har en merkesak for foreningen og redaktørinstituttet endelig fått enda en hjørnestein på plass, gjennom vedtakelse og ikraftsetting av "lov om redaksjonell fridom" – lovfestingen av kjernebestemmelsen i Redaktørplakaten.

2.1 Lovfesting av redaksjonell uavhengighet

Tidlig i 2007, den 6. februar, la kulturstatsråd Trond Giske fram et høringsnotat om lovfestingen av prinsippet i Redaktørplakaten, med høringfrist 14. april 2007. Forslaget ble møtt med en del innvendinger, som var særlig sterke på forslaget om begrenset virkeområde for loven, slik at magasiner, fagblader og tidsskrifter falt utenfor. MBL og NR gikk i en felles høringsuttalelse inn for at virkeområdet måtte bli det samme som for det særlige redaktøransvar i straffeloven §431. Departementet kom kritikken i møte på vesentlige punkter, men uten å gå så langt at virkeområdet skulle tilsvare straffelovens redaktørbestemmelse. Etter en ny kort høringsrunde ble lovproposisjon framlagt i statsråd 21. desember 2007, og 1. april 2008 ble loven vedtatt i Odelstinget. Kongen sanksjonerte loven 13. juni 2008 med ikrafttreden 1. januar 2009.

2.2 Redaktørens rettslige ansvar

Et redaksjonelt eneansvar, etter noenlunde samme modell som i Sverige har vært et siktemål for Norsk Redaktørforening like siden foreningen ble startet. Stortinget har aldri villet gi et slikt objektivt ansvar, fordi man i Norge har lagt så sterk vekt på det naturlige ansvarssystem. Det særlige redaktøransvar ble skrevet inn i straffeloven § 431 som supplerende ansvarsregel, med særlig tanke på ytringer som ble publisert som anonyme.

I forbindelse med en rekke utredninger de siste ti-årene har NR gjentatt sitt forslag om å innføre eneansvar-systemet også i Norge. Ytringsfrihetskommisjonen valgte ikke å ta direkte stilling til spørsmålet, men foreslo at spørsmålet bør utredes i forbindelse med behovet for en helhetlig medieansvarslov i Norge. Justisdepartementet og Kulturdepartementet har sluttet seg til forslaget om at dette bør utredes, men foreløpig uten at utredningen er igangsatt. I forbindelse med behandlingen av lov om redaksjonell fridom (eller redaktørloven, som den er blitt kalt), uttalte kulturkomiteen i Stortinget at den merket seg MBL og NRs uttalelse om at dette lovvedtaket måtte betraktes som et første skritt mot en moderne medieansvarslov.

Forslaget til ny straffelov, som ble fremmet i statsråd 19. desember 2008, inneholder flere lovbestemmelser som berører redaktørens stilling. Det gjelder første og fremst bestemmelsen om det særlige redaktøransvar, tidligere §431 i straffeloven av 1902. I den nye straffeloven har bestemmelsen fått paragrafnummer 269 og ny språkform, men ingen realitetsendringer. I nye straffelovens §270 er flere av de redaktørbestemmelsene i gjeldende straffelov innarbeidet. Det gjelder bestemmelsen om plikt til å oppgi redaktørens navn, plikten til å innta imøtegåelse og definisjonen av redaktører i loven. Bestemmelsen om plikt til å gjengi resultat av ærekrenkelsessaker og forbudet mot grovt uriktig eller misvisende referat fra forhandlinger i retten eller fra myndighetsorganer, faller etter forslaget bort. Endelig forsvinner også den alderdommelige bestemmelse om plikten til å levere et eksemplar av trykte skrifter til stedets politi.

2.3 Redaksjonelle stiftelser

Redaksjonelle stiftelser til vern om redaktørinstituttet og avisens uavhengighet kom inn i norske aviser i begynnelsen av 1980-årene. Slik organisering skjedde først og fremst som et forsvarsverk mot de såkalte "nye eiere" som gjorde oppkjøp av avisaksjer og selskaper, og som vern for den redaksjonelle integritet og avisenes vedtektsfestede formål. Det var Dagbladet som var først ute med en stiftelsesmodell. Den ble etablert 26. september 1984. Senere kom flere etter, og i dag kan vi telle 15 forskjellige stiftelsesordninger i norsk presse. De har stort sett samme formål, men organisering og eierstatus i forhold til mediebedriften er ulikt ordnet.

I forbindelse med etableringen av et felles selskap for regionavisene gjennom MedieNorge ASA er etablering av redaksjonelle stiftelser også drøftet i Stavanger Aftenblad og Fædrelandsvennen. Bergens Tidende og Aftenposten har allerede en slik stiftelse. Også i Adresseavisen, og senere i Polaris Media, er drøftet etablering av redaksjonell stiftelse.

KAPITTEL 3 – LOVGIVNING

3.1 Innsyn og åpenhet

3.1.1. Innsyn og åpenhet i forvaltningen

3.1.1.1. Offentlighetslov og ny elektronisk postjournal

Den viktigste enkeltsaken hva gjelder innsyn og åpenhet i forvaltningen i perioden har utvilsomt vært iverksettelsen av den nye offentlighetsloven, som ble vedtatt i Stortinget i juni 2006, og som trådte i kraft 1. januar 2009. At det tok over to og et halvt år fra loven ble vedtatt til loven trådte i kraft, skyldtes arbeidet forskriften til loven, noe NR engasjerte seg sterkt i.

I tilknytning til iverksettelsen av den nye offentlighetsloven bebudet regjeringen samtidig iverksettelsen av en ny og allment tilgjengelig elektronisk postjournal for departementer og ytre statsetater (OEP), til erstatning for den gjeldende ordningen som er begrenset til rundt 250 redaksjoner (EPJ), med brukernavn og passord. NR har i flere omganger engasjert seg i utformingen av den nye ordningen, som foreløpig er utsatt til sommeren 2009.

3.1.1.2. Bruk av eiendomsinformasjon

Sammen med MBL engasjerte ellers NR seg sterkt i den såkalte eiendomsbasesaken, hvor budstikka.no fikk problemer med leverandøren av offentlige eiendomsdata, Norsk Eiendomsinformasjon (NE), etter at man med utgangspunkt i filene fra NE utviklet en dynamisk nettjeneste som også ble koblet med andre offentlige opplysninger. NE mente dels at denne tjenesten var ulovlig og dels at man skulle ha ekstra betalt for den utvidede bruken. Saken ble avsluttet i juni 2008, da NE ga etter og trakk tilbake sine opprinnelige krav.

3.1.1.3. Eget program for skattelisterne

I forbindelse med endringen i ligningsloven, slik at mediene igjen fikk tilgang til elektroniske versjoner av de komplette skattelisterne, har NR både i 2007 og 2008 initiert utarbeidelse og oppgradering av en egen programvare (Taxy), som gjør det lettere å konvertere dataene inn i excel-ark. Opplegget har i praksis vært selvfinansierende ved at hver redaksjon har betalt et mindre beløp for tilgang til programmet.

3.1.1.4 Nye innsynregler for Stortinget

Vi nevner også at Stortinget, i mars 2009, vedtok nye regler for offentlighet for sin egen virksomhet, regler som på flere punkter innebærer utvidet åpenhet og forbedringer, sammenlignet med de tidligere reglene.

3.1.2. Åpenhet i rettspleien

Gjeldende regler om åpenhet i rettspleien er på flere måter modne for revisjon, og både NR og andre medieorganisasjoner har gjentatte ganger bedt om revisjon om de forskjellige reglene på området. Aller eldst er retningslinjene som ble gitt av Riksadvokaten i 1981, om

opplysninger fra etterforskning i straffesaker og av Justisdepartementet om forholdet mellom mediene og politiet.

3.1.2.1 Innsyn i straffesak under etterforskning

Et offentlig utvalg, politiregisterutvalget, avga sin innstilling i NOU 2003: 21 – ”Kriminalitetsbekjempelse og personvern”. Utvalget vurderte blant annet taushetsreglene i politi- og påtalemyndighet og la fram forslag til en ny lov på området. Her inngikk bl a en bestemmelse om moderering av politiets taushetsplikt i straffesaker når det gjaldt behovet for opplysninger til allmennheten. Ordlyden i bestemmelsen ble foreslått slik:

§ 26. Taushetsplikt ved utlevering til allmennheten i straffesak

Taushetsplikten som nevnt i § 14 første ledd er ikke til hinder for at allmennheten gis opplysninger fra straffesak på følgende vilkår:

1. Når dette er nødvendig for å ivareta straffeforfølgningens allmennpreventive virkning, offentlig kontroll med myndighetsutøvelsen eller for å gi saklig og nøktern informasjon om hendelser av allmenn interesse. Det kan også gis opplysninger med det siktemål å bidra til oppklaring av straffbare handlinger, jf. § 18.
2. Opplysninger skal gis uten bruk av navn og andre identifiserende opplysninger, med mindre dette er nødvendig ut fra formålet, eller nødvendig for å forhindre forveksling, eller når opplysningene allerede er alminnelig kjent.
3. Opplysninger som ikke er etterprøvd og kontrollert av politiet, skal normalt ikke offentliggjøres. Bestemmelsen i § 28 første og andre punktum gjelder tilsvarende.

Kongen skal gi nærmere regler om utlevering av opplysninger til allmennheten.

Forslaget har flere elementer i seg fra retningslinjene i Riksadvokatens rundskriv fra 1981. Ved høringen om lovutkastet stilte NR seg svært kritisk til flere forslag om restriksjoner på innsyn i arkiverte dokumenter, avsluttede straffesaker og eldre dommer, og krevde at medieorganisasjonene tas med på råd i arbeidet med mer detaljerte regler.

Regjeringen har bebudet en proposisjon om politiregisterloven i mars måned 2009.

På bakgrunn av den kontakt medieorganisasjonene har hatt med Justisdepartementet om revisjon av regelverket på området, bl a om innføring av såkalte ”svenske regler”, er det særdeles underlig at denne lovproposisjonen er bebudet nå. Medieorganisasjonene har – dels med støtte fra Riksadvokaten – bedt om utredning av regelverket om informasjon om straffesaker, og er da møtt med at departementet har bedt Metodekontrollutvalget om å se på dette spørsmålet. Dette skjedde i brev fra Justisdepartementet kort tid før Metodekontrollutvalget ble oppnevnt i februar 2008. Utvalget fikk frist til å avgi innstilling 1. juli 2009 – altså lenge etter at departementet nå vil fremme en lovproposisjon om de samme spørsmål.

3.1.2.2 Åpenhet i domstolene

Nye regler om offentlighet i rettspleien ble gitt i Stortinget i 1991, med utfylling i detaljerte forskrifter som fikk sin ikrafttredelse 1. september 2001. Reglene ble allerede i utgangspunktet kritisert både av dommer, advokater og mediefolk for å være kompliserte og vanskelig i praktisk håndheving. Fra flere hold er det senere bedt om revisjoner. Senest har Domstoladministrasjonen våren 2008 bedt om en utredning med sikte på bred revisjon av regelverket, men dette initiativet ble avvist av Justisdepartementet sist høst. Domstoladministrasjonen ble bedt om selv å utrede de mest nødvendige behov for regelendringer på området for møteoffentlighet, samt opprydding i uklarerheter skap omkring straffeprosessloven

§28 om dokumentinnsyn i straffeprosessen. Forskriften er for øvrig tilpasset nye innsynsregler i tvisteloven mht krav på kopier og utskrifter, ved endringer med virkning fra 1.1.2008.

NP og NR har gitt innspill til Domstoladministrasjonen i denne prosessen og også arbeidet aktivt med rådgivning for å forbedre mediernes adgang til og informasjon fra domstolenes datasystem, LOVISA.

3.1.2.3 Fotografering/opptak i retten

Domstoloven §131a om forbud mot fotografering og opptak under straffesaker ble som kjent endret ved Stortingets behandling 4. juni 1999 av nye bestemmelser om offentlighet i rettspleien og kildevern. De nye bestemmelsene ble dels gitt i domstoloven og dels i ny bestemmelse i straffeloven §390c, og her skulle bl a mistenkte/siktede i politiets varetekt være omfattet av et fotoforbud. Vedtaket møtte sterk kritikk og ble aldri sanksjonert i statsråd. I forbindelse med forslag til ny straffelov framlagt 19. desember 2008 har regjeringen bestemt seg for endelig å gravlegge hele endringen om utvidet fotograferingsforbud. Departementet skriver slik i Ot.prp. nr 22 (2008-2009), side 170:

Departementet har kommet til at de beste grunner taler for ikke å videreføre straffeloven 1902 §390c i sin nåværende form. Det samme gjelder innføringen av §131 og opphevingen av §131a i domstoloven, med den tilhørende justering av domstoloven §198 tredje ledd.

Spørsmålet om rekkevidden av fotoforbudet i straffesaker reiser vanskelige spørsmål, av så vel rettspolitisk som rettsdogmatisk art. Grunnleggende sett er det tale om en avveining av to tungtveiende hensyn – personvern og informasjonsfrihet, som er en del av ytringsfriheten. Den kraftige kritikk som har blitt rettet mot §390c, både i sin opprinnelige form og i de alternative forslagene som senere ble satt frem, kan tyde på at bestemmelsen ikke representerer en ideell avveining av disse hensyn. Erfaringene de ti siste år tyder etter departementets syn på at bestemmelsen ikke dekker noe stort behov.

Ingen av høringsinstansene – bortsett fra NR – har ytret seg om dette spørsmålet i prosessen, og dermed er det vel grunn til å vente at de utvidede fotoforbud blir gravlagt for godt. Justiskomiteen i Stortinget skal avgi innstilling om ny straffelov medio mai 2009.

3.1.3 Nyhetsretten

3.1.3.1 Adgangen til å rapportere

I forbindelse med Norsk Journalistlags landsmøte i april 2007 la forskerne Knut Helland og Brita Ytre-Arne fra Universitetet i Bergen frem en rapport om sport og eksklusive senderrettigheter. I kjølvannet av rapporten oppsto det en diskusjon i pressekreter om hvorvidt blant annet avtalen mellom Norges Fotballforbund og TV2 er i strid med Vær Varsom-plakaten og Tekstreklameplakaten. NR engasjerte seg i saken, blant annet ved å invitere redaktør-representanter for alle de store aktørene i tv- og radiomarkedet til et møte. Senere ble saken også satt på dagsorden i Norsk Presseforbunds styre, som ”overtok” saken på vegne av de øvrige presseorganisasjonene. Det resulterte blant annet i korrespondanse mellom NP og Norges Fotballforbund, i et forsøk på å avklare premissene for slike avtaler i fremtiden.

Spørsmålet kom opp igjen i forbindelse med serieavslutningen i norsk fotball samme høst, da Bergens Tidendes tv-kanal ble nektet å filme fra gull-seremonien på Brann stadion. BTv klaget avtalen mellom Norges Fotballforbund og Norsk Forbund for lokaltv inn for PFU (sak 282/07), som konkluderte med at avtalen var i strid med god presseskikk.

Ved flere anledninger kom også spørsmålet om fotokontrakter og begrensninger i adgangen til å fotografere fra konserter og lignende opp i det offentlige rom. NR har på ulikt vis engasjert seg i disse sakene og fulgt opp de veiledninger vi tidligere har sendt ut i samarbeid med de øvrige presseorganisasjonene.

3.1.3.2 Eksklusivitet for offentlige informasjon

Også i denne landsmøteperioden har det offentliges stadig sterkere tendens til å gjøre egen informasjon "eksklusiv" vært et tilbakevendende tema. NR har satt temaet på dagsorden gjennom blant annet vår- og høstmøtene. NR har også vært engasjert i forbindelse med utarbeidelsen av en ny informasjonspolicy for staten, et arbeid som skulle vært slutført medio 2008, men hvor det fortsatt ikke foreligger noen konklusjoner.

3.1.4 Skattelister

Våren 2007 foreslo regjeringen å endre ligningsloven, slik at pressen igjen fikk tilgang til komplette skattelister i elektronisk form, noe vi ba om kort tid etter regjeringsskiftet i 2005. Listene har etter dette blitt levert med de samme data som tidligere, med unntak av fødselsnummer (men fødselsår). Skattedataene har vært levert som "flate" filer, og har derfor som utgangspunkt vært vanskelige å konvertere til formater som muliggjør utnyttelse til statistiske og andre formål. NR har på dette grunnlaget initiert og organisert utvikling av en egen programvare, som er videreformidlet til de redaksjoner som ønsker det, til selvkost. Se eller punkt 3.1.1.3.

3.2 Ærekrenkelser, privatliv m.v.

På forsommeren 2008 sendte Justisdepartementet ut et høringsutkast om nye regler om ærekrenkelser, som skulle inngå i nye straffeloven i et eget kapittel om vern av frihet og fred. Det var i utgangspunkt ikke åpenbart at departementet ville sende noe forslag på høring, ettersom Straffelovkommisjonens utkast til ny lov (2002) og Straffelovrådets siste utredning på injurieområdet (fra 1995) hadde være ute til høring i sin tid. For mange framsto dette som urimelig, med den rettsutvikling som har skjedd nettopp på dette feltet. Dette var bakgrunnen for at NR vinteren 2008 holdt en egen injurierettskonferanse for politikere, departementsfolk, jurister og andre, for å få ny oppmerksomhet til det pågående lovarbeidet. Her fremla NR også en skisse for en fremtidig medieansvarslov, som foreningen lenge har bedt regjeringen utrede.

Departementet uttalte at intensjonen med høringsforslaget til ny injurielovgivning var å endre rettsstilstanden slik at kun grove krenkelser av æresfølelse og omdømme fortsatt skulle kunne medføre straff. I tillegg ville departementet utforme loven slik at den i større grad ga dekkende uttrykk for rettsstilstanden slik den var fastlagt gjennom avgjørelser i Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD).

NR engasjerte advokat Anine Kierulf som særlig sakkyndig, sammen med en rekke andre medierettsjurister, til å utarbeide en høringsuttalelse og et alternativt lovforslag. Det var ganske åpenbart at tiden var inne for å forsøke å få avkriminalisert såkalte ”ulovlige ytringer” og dessuten skulle det vise seg at departementets lovforslag etter NRs oppfatning ikke ga dekkende uttrykk for rettstilstanden trukket opp av EMD. NR – med støtte fra øvrige medieorganisasjoner og flere andre høringsinstanser – gikk inn for å flytte hele injurielovgivningen over til sivilretten. Også forslaget om å oppheve mortifikasjonsinstituttet fikk bred støtte også utenfor mediesektoren, og da lovproposisjonen kom i statsråd 19. desember 2008 viste det seg at departementet hadde fulgt opp våre forslag på nesten alle viktige punkter. NR-styret har senere fulgt opp med nye synspunkter på lovforslaget i høringsmøte med Justiskomiteen i Stortinget.

Nye straffeloven inneholder også en modernisert utgave av bestemmelsen om privatlivets fred, uten at den skal bety reelle endringer i rettstilstanden. Derimot har regjeringen foreslått at strafferammen for krenkelse av privatlivets fred skal heves fra tre måneder til ett år, til tross for at fengselsstraff aldri har vært anvendt av domstolene siden bestemmelsen kom inn i straffeloven i 1889. NR, som i utgangspunktet var positive til å beholde en straffebestemmelse for krenkelse av privatlivet, har på denne bakgrunn gått i mot utvidelse av strafferammen i forbindelse med høringsrunden i Stortinget.

3.3 Annen medierett i straffeloven

Annet sted i beretningen er nevnt at de utvidede fotograferingsforbud som ble vedtatt i straffeloven og domstolloven i 1999 blir endelig begravd gjennom lovproposisjonen til ny straffelov. En annen bestemmelse som omsider begravnes er også blasfemiparagrafen, etter en debatt vinteren 2009 som tør være godt kjent. Begraves gjør også bestemmelser som det var sterk strid om i mellomkrigsårene, nemlig §130 som hjemler straff for villedende og feilaktig framstilling av offentlige myndigheter og straffeloven §432 som setter straff for den som i trykt skrift og grovt uaktsomt gjengir grovt misvisende eller grovt uriktige referater fra rettens eller andre myndigheters forhandlinger.

I høringsrunden til Straffelovkommisjonens innstilling gikk medieorganisasjonene i mot at straff for brudd på taushetsplikt fortsatt skal ramme instruksbestemt taushetsplikt, og at dette særlig må gjelde etter at sikkerhetsinstruksen er erstattet av sikkerhetsloven. På dette punkt har Justisdepartementet ikke tatt hensyn til våre anførsler, og opprettholder et forslag om en standardstraffetrussel for brudd på alle former for taushetsplikt. Under høringen i Stortinget fremførte derfor medieorganisasjonene krav om innføring av rettsstridsreservasjon i bestemmelsen, for å legge til rette for en mer nyansert behandling av mulige aktverdige brudd på taushetsbestemmelser.

Lovproposisjonen som nå ligger i Stortinget inneholder også forslag om et særlig vern for trusler, forulemping og hindring av yrkesutøvelsen for særlig utsatte yrkesgrupper. Yrkesgruppene som er utpekt i lovforslaget omfatter helsepersonell som yter medisinsk begrunnet helsehjelp, personer som forestår allment tilgjengelig persontransport og personer som har ansvar for opplæring i grunnskole eller videregående skole. NR har under høringsrunden i Stortinget anmodet om at også journalister og redaktører bør føyes til i denne

bestemmelsen, på bakgrunn av den tiltakende økning av trusselbruk og vold overfor medarbeidere i mediene.

I den del av straffeloven som ble behandlet av Stortinget i februar 2008 ble det vedtatt nye regler som erstatter de såkalte "spionparagrafene" i gjeldende straffelov, og som i sin tid ble brukt i den såkalte Listesaken i 1970-årene. I forarbeid og kommentarer er det tatt høyde for at nye straffeloven ikke skal kunne brukes overfor undersøkende journalistikk og kritisk forskning som ikke har spionasjeformål, men har aktverdige samfunnsformål. Det er bruken av standarden "aktverdig grunn" som skal sikre et spillerom for mediene i denne forbindelse. I merknaden til lovens §121 heter det blant annet:

"Når rettmessighetsstandarden «aktverdig grunn» er tatt inn, er det først og fremst for å kunne balansere vernet om grunnleggende nasjonale interesser mot informasjons- og ytringsfriheten som følger av Grunnloven § 100 og EMK art. 10, jf. drøftelsen i punkt 7.9.4.2. I praksis vil det særlig være utøvere av kritisk forskning og undersøkende journalistikk som kan ha behov for å samle inn hemmelig informasjon om grunnleggende nasjonale interesser, men reservasjonen som kan gjøre virksomheten lovlig, er ikke positivt avgrenset til disse tilfellene. På den annen side har heller ikke journalister eller forskere noen absolutt og ubetinget rett til å samle inn beskyttet informasjon. I den konkrete vurderingen må det bli lagt vekt på hvor sensitiv informasjonen er, om den er innhentet fra skjulte eller åpne kilder, om innhenting er skjedd fordekt eller under falsk «flagg» eller identitet, om informasjonen angår spørsmål av sentral politisk interesse, og hvordan informasjonen skal benyttes, som bakgrunnsstoff eller omtales mer direkte. I aktverdighetsvurderingen vil det også stå sentralt om informasjonsinnhenting avsluttes når det med tilstrekkelig grad av visshet viser seg at det innsamlede materialet ikke kan underbygge den hypotesen eller mistanken som lå bak innsamlingen."

Medieorganisasjonene var kritiske til at "aktverdig grunn" ville være tilstrekkelig til å sikre undersøkende journalistikk ikke kunne bli rammet av bestemmelsene i denne og lignende bestemmelser i den nye straffeloven.

3.4 Anonymitetsrett og kildevern

NR har i flere sammenhenger påpekt at innbyggernes anonymitetsrett og derav følgende kildevern i mediene er under stadig sterkere press av ny lovgivning, særlig i forbindelse med tiltak mot terrortrussel, og på grunn av ny teknologi. Det er derfor viktig både at mediene selv skjerper sin årvåkenhet i forbindelse med vern av kilder, og at lovgiverne følger opp med å fylle de hull som etter hvert er oppstått i lovverket på dette området. Justisdepartementet har henvist spørsmål om kildevernets fremtid til det såkalte Metodekontrollutvalget, som regjeringen nedsatte i februar 2008. Utvalget har fått et omfattende mandat som skal fullføres på mindre enn halvannet år. Hovedoppgaven er å ettergå politiets bruk av nye politimetoder, særlig på området rettet mot terror- og organisert kriminell virksomhet, men også å vurdere på nytt om såkalt dataavlesning skal kunne tillates som ny metode for politiet. Utvalget har også fått seg tildelt oppgaven med å se på om kildevernet i mediene er sikret godt nok og spørsmål om regulering av informasjon til allmennheten i straffesaker, samtidig som de skal vurdere om sikkerheten er god nok for personopplysninger i straffesaker.

NR har – sammen med andre medieorganisasjoner, advokatforeninger og politiets institusjoner – hatt ett møte med utvalget. Der la vi fram en forholdsvis lang ønskeliste om

hvilke lovbestemmelser utvalget bør se nærmere på, for å gi bedre rettssikkerhet for vern av mediens anonyme kilder. I et annet møte har medieorganisasjonene kunnet legge fram ønsker for bedre innsyn og åpenhet rundt etterforskning i straffesaker og i domstolens behandling av rettssaker.

3.5 Kringkastingsloven

Kringkastingslovgivningen har ikke vært gjenstand for omfattende endringer i landsmøteperioden. NR har avgitt høringsuttalelse i forhold til følgende saker som gjelder endringer i loven eller forskriftene:

- Gebyr for overtredelse av kringkastingsloven
- Listeføring av begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning
- Innføring av Allmennkringkasterplakat
- Endringer i kringkastingsforskriften – konsesjoner for lokal kringkasting
- Konsesjonstildeling for lokalradio og endringer av konsesjonsområder
- Uavhengighet for medietilsynet

KAPITTEL 4 – RETTSPRAKSIS

4.1 Ærekrenkelsessaker

De siste årene er det anlagt færre ærekrenkelsessaker mot norske medier enn noen gang siden 1970. I løpet av 2007 og 2008 ble det startet hovedforhandlinger i fem nye ærekrenkelsessaker for domstolene, og bare i ett tilfelle førte det til felle dom ("Amoksaken"; Stray Spetalen mot Dagbladet).

En viktig avgjørelse kom 1. mars 2007 da Den europeiske menneskerettighetsdomstolen for fjerde gang felte Norge for brudd på Menneskerettskonvensjonen artikkel 10, i den såkalte "Bopliksaken" der Tønsbergs Blad var felt i Høyesterett for ærekrenkelse mot en direktør. Avisen hadde feilaktig skrevet at hans eiendom på Tjøme var belagt med boplikt. Avgjørelsen i Strasbourg var meget klar og enstemmig.

4.2 Privatlivets fred

Mens ærekrenkelsessakene stadig er blitt færre i antall, har det vært en viss økning i antall saker om privatlivets fred. Det er også en tendens til at søksmål som ikke vinner fram på injurieområdet, i stedet blir prøvet i forhold til bestemmelsen om privatlivets fred eller i forhold til bestemmelsen om retten til eget bilde i åndsverkloven § 45c.

Big Brother-saken ble behandlet i Høyesterett i mai 2007, der Se og Hør ble dømt til å betale et tidligere kjærestepar til sammen vel 400.000 kroner i oppreisning for tre artikler som krenket deres privatliv. Dommen er endelig og er ikke videresendt for prøving for EMD.

Bryllupsfotosaken førte til dissens i Høyesterett, der et flertall på tre dommere frifant Se og Hør for krenkelse av privatlivets fred, da bladet brakte reportasje fra et artistpars bryllup i friluft i skjærgården ved Tjøme. Denne saken er bebudet innbrakt for EMD.

I beretningsperioden er ytterligere to saker om privatlivets fred prøvd for domstolene, men uten at det ble avsagt felle dommer. I ytterligere en sak ble det inngått forlik, etter at VG ble dømt i forlikrådet.

4.3 Andre krenkelsessaker

Åndsverklovens §45c fastsetter den såkalte ”retten til eget bilde”. Det innebærer et forbud mot å offentliggjøre personbilder uten samtykke av den som er avbildet – med mindre offentliggjøring kommer inn under de unntakene som er listet opp i bestemmelsen. Antall saker etter denne bestemmelsen har vært økende i flere år, selv om de aller fleste sakene blir løst i minnelighet. Men også denne bestemmelsen er ofte en tillegghjemmel eller alternativ hjemmel for saksøkere som ikke når fram med påstand om brudd på regler om ærekrenkelser. Dette var for eksempel tilfelle da Høyesterett vinteren 2009 tilkjente oppreisning på 120.000 kroner til en innvandrer fra Libanon som var avbildet over hele forsiden på første utgave av Dagbladets nyhetsmagasin Memo. Etter at han først vant fram med injuriekravet i tingretten, ble bladet frifunnet fullstendig i lagmannsrett – før Høyesterett altså landet på krenkelse etter §45c. Det er en lærerik dom, der retten sier en god del om hvordan man ikke bør bruke bilder tatt i annen sammenheng, og i alle fall hvordan man ikke bør unnlate å fortelle hvor og npr bildet er tatt og hvorfor det brukes i denne sammenhengen. Den samme bestemmelsen er berørt i flere av privatlivssakene i beretningsperioden, men Memo-saken er første gang Høyesterett har gått dypt inn i tolkning og EMD-praksis.

4.4 Midlertidige forføyninger

Også antall krav om midlertidige forføyninger overfor medier og medieinnhold ser ut til å øke, selv om flesteparten av disse saker gjelder bøker. Imidlertid har NRK i beretningsperioden vært utsatt for flere slike krav om stansning eller fjerning av innhold – i tillegg til den virkelig store saken på området: Brennpunkt- eller Tromsdal-saken. Brennpunkt-programmet handlet om politiets metodebruk i NOKAS-etterforskningen høsten 2005. Oslo byfogdembete nedla sendingsforbud som midlertidig forføyning, til tross for at man ikke kunne påvise noe ulovlig innhold. NRK besluttet å sende til tross for forbudet, og kringkastingssjef John G. Bernander ble derfor også personlig anmeldt for å ha handlet ”mot et lovformelig nedlagt forbud”, som kan være brudd på straffeloven § 343. NRK anket samtidig sendeforbudet til lagmannsretten. Ny behandling fikk man først etter at Høyesterett hadde besluttet at NRK hadde krav på slik ny behandling. På dette tidspunkt var NR også gått inn i saken som hjelpeintervenient for NRK. Høsten 2006 kom endelig Borgarting lagmannsrett til at sendeforbudet var i strid med Menneskerettighetskonvensjonen og Høyesterett kom til samme konklusjon vinteren 2007. Saken er den første som er behandlet etter den nye §100 i Grunnloven, og avgjørelsen er særdeles viktig i forståelsen av Grunnlovens forbud mot forhåndssensur.

4.5 Arbeidsrettssaker

Sekretariatet har i landsmøteperioden registrert fire arbeidsrettssaker hvor redaktører har vært involvert.

- Redaktøren for Dagbladets nettsider (DB Medielab) havnet i tvist om forståelsen av sin fratredelsesavtale. DB Medielab mente redaktøren hadde opptrådt på en slik måte at det berettiget avskjedigelse og opphevelse av fratredelsesavtalen. Retten ga DB Medielab medhold i påstand om rettmessig avskjedigelse, men tilkjente likevel redaktøren erstatning for urettmessig heving av fratredelsesavtalen.

- Ansvarlig redaktør og administrerende direktør i avisen Valdres inngikk i 2007 en sluttavtale med styret. I etterkant av dette mente styret at vedkommende hadde opptrådt illojalt overfor bedriften, i forbindelse med en pågående salgsprosess. Avtalen ble derfor hevet. Ansv.red/adm.dir gikk deretter til søksmål mot avisen, men tapte, og måtte også betale saksomkostninger.
- Redaktøren av et fagblad gikk til sak i forbindelse med omorganisering av bladet. Han mente at han ved å bli fratatt rollen som ansvarlig redaktør var utsatt for en usaklig oppsigelse. Etter at saken startet i Oslo tingrett ble det inngått rettslig forlik, med kr 50.000 i erstatning til saksøker. NRs assisterende generalsekretær vitnet i saken.
- Redaksjonssjef i et ukeblad ble konstituert som ansvarlige redaktør i dennes fravær grunnet fødselspermisjon. I den avtalte konstitusjonsperioden ble imidlertid vedkommende oppsagt fra denne funksjonen, noe hun mente var usakelig. Hun ble tilkjent 75.000 kroner i erstatning og saksomkostninger (det foreligger pt anke over domsslutningen hva gjelder saksomkostningene). NRs assisterende generalsekretær vitnet i saken.

4.6 Innsynssaker

En rekke avgjørelse i domstolene om å nekte innsyn i rettsavgjørelser og om referatforbud har blitt prøvd for høyere rett i perioden. Som vi meldte i fjor har sekretariatet engasjert seg i å få prøvd adgangen til å påklage avgjørelser om lukking og forbud i rettspleien, og dette har resultert i flere viktige avgjørelser. Eksempelvis avgjorde Høyesterett at Gulating gikk alt for langt i utforming av referatforbud i forbindelse med avhør av mot til en tiltalt i NOKAS-saken i 2007, og fastsatte at forbudet bare omfattet opplysninger som kunne føre til identifisering av vitnet og de berørtes familie. Samme år opphevet Høyesterett et referatforbud i Borgarting lagmannsrett, for deler av forhandlingene i den såkalte Munch-saken i 2007. Denne avgjørelsen inneholder også kritikk over at lagmannsrettens avgjørelse ikke var begrunnet.

4.7 Andre saker

Politisk reklame i TV

Viktig og enstemmig var avgjørelsen i Strasbourg-domstolen da TV Vest og Rogaland Pensjonistparti i desember 2008 fikk medhold i at de uriktig var blitt dømt i norsk Høyesterett for å sende politiske reklame for pensjonistpartiet. Etter at dommen ble rettskraftig har flere lokal-TV-stasjoner sendt politisk reklame for Høyre, foreløpig uten at Medietilsynet har reagert.

Orderudfoto-saken

Høyesteretts bøtlegging i mars 2004 av to redaktører for publisering av bilder av Veronica Orderud i forbindelse med domsavsigelsen i Nes herredsrett 22. juni 2001 ble kort tid etterpå brakt inn for Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) i Strasbourg av de to tidligere redaktørene i henholdsvis Aftenposten og Dagbladet. Saken ventes å komme til prosedyrebehandling i løpet av 2009.

KAPITTEL 5 – ETIKK

5.1. Pressens Faglige Utvalg (PFU)

Antall nye klager til utvalget nådde nye høyder i beretningsperioden, med topp i 2007 som medførte 314 klager, og 268 klager i 2008. I de tre årene før perioden innkom det rundt 250 klager hvert år.

Antall behandlede saker er også høyere enn noen gang, med i alt 571 behandlet i to-årsperioden, mot 508 i foregående periode. Antall avgitte uttalelser har ikke økt tilsvarende. Det ble avgitt 295 uttalelser i beretningsperioden, mot 280 i foregående periode. Derimot er andelen fellende uttalelser gått opp fra 35 prosent av avgitte uttalelser i 2005-2006, til 46,4 prosent i denne perioden. Antall saker avsluttet med ”kritikk” er det laveste siden 1997-98, med bare ni saker. Antall saker som er avsluttet med ”minnelig ordning eller trukket” er den høyeste noen gang, med i alt 89 saker i 2007-2008.

Brudd på Vær Varsom-plakatens punkt 4.14 om samtidig imøtegåelse er fortsatt det punkt som redaksjonene er felt etter flest ganger i perioden, med henholdsvis 20 og 18 saker i disse to årene. Også de andre punkter som har pleid å ligge høyst på listen over flest brudd de senere år er med: 17 og 14 brudd på 3.2 ”kildekritikk og kontroll av opplysninger”, 19 og 12 brudd på sekkeposten ”saklighet og omtanke”, mens 4.4 ”overskrifter som går for langt” er hjemmel for henholdsvis 13 og 9 brudd.

5.1.1 Generalsekretærens initiativrett

Generalsekretæren i Norsk Presseforbund har ikke brukt sin initiativrett til å bringe saker inn for PFU i beretningsperioden. Det er første gang siden initiativretten ble innført. I forrige periode (2005-06) ble den brukt én gang, og i perioden før (2004-2003) ble den brukt tre ganger.

5.1.2 Advokatklager til utvalget

PFU-sekretariatet har gjennom flere år ført statistikk over antall såkalte advokatklager, det vil si klager som fremmes til PFU gjennom advokat. Det er det selvsagt intet i veien for, men erfaringsmessig er det likevel slik at klager skrevet av advokater har en tendens til å bli svært omfattende med mht klagegrunnlag og dokumentasjon, og ofte svært juridiske i sin tilnæringsmåte – og dermed ofte mer arbeidskrevende for sekretariat og utvalg.

Her er utviklingen i advokatklagene de siste fire årene:

2005:	34 advokatklager av i alt 253 klager =	13,4 prosent
2006:	44 advokatklager av i alt 255 klager =	17,3 prosent
2007:	56 advokatklager av i alt 314 klager =	17,8 prosent
2008:	31 advokatklager av i alt 268 klager =	11,6 prosent

Vi ser at antall klager toppet seg i 2007, men er gått adskillig ned i 2008. Det har vært antydning at utviklingen kunne tyde på at advokatene i økende grad bruker PFU som en forberedelse til domstolsbehandling, men fjorårets tall bryter i så fall med et slikt mønster.

5.1.3 Dobbelbehandlingen av PFU-domstol

NR-sekretariatet har registrert saker som har vært gjenstand for dobbeltbehandling, dvs at de er blitt sendt til etisk prøving i PFU først, og så til domstol. Siden årtusensskiftet er dette skjedd i et ti-tall saker. Den meste kjente av disse er Big Brother-saken, der PFU frikjente Se

og Hør for brudd på Vær Varsom-plakaten, mens reportasjene ble pådømt for krenkelse av privatlivets fred i alle tre rettsinstanser. Så langt vi har registrert er dette det eneste tilfelle av at en domstol har felt der PFU har frikjent, mens det omvendte bilde ofte har vært tilfelle.

I denne beretningsperioden er de tre saker som har gått ”denne veien”, nemlig Memo-saken (PFU-sak 2006-065) som endte i Høyesterett vinteren 2009, Amok-saken (PFU-sak 2007-235) og Fredly-saken (PFU-sak 2008-046). I Memo-saken ble bladet felt i PFU for bruk av bilde i annen sammenheng enn den opprinnelige, og en lignende begrunnelse brukte Høyesterett da bladet ble dømt for brudd på åndsverkloven §45c. I Amok-saken, der Øystein Stray Spetalen vant frem mot Dagbladet i PFU for brudd på Vær Varsom-plakatens krav til kildearbeid, fikk også medhold i Oslo tingrett for at Dagbladets oppslag var injurierende. Begge parter anket avgjørelsen, men inngikk forlik før saken kom opp for lagmannsrett. I Fredly-saken fikk finansmannen Arne H. Fredly medhold i PFU i at Dagens Næringsliv hadde brutt god presseskikk på tre punkter; krav til kildearbeid, krav til samtidig imøtegåelse og punktet om ”saklighet og omtanke”. Fredly tok også ut stevning for Oslo tingrett og partene møttes også i et rettsmøte vinteren 2009 til strid om hva som kunne være bevismateriale i saken, men kort tid etter inngikk partene forlik.

5.2 Endring av Vær Varsom-plakaten

Høsten 2007 ble det vedtatt enkelte endringer i Vær Varsom-plakaten. Det skjedde etter at det framkom en rekke påstander om betalingsjournalistikk i norske medier, og særlig etter bokavsløringer av saker i Se og Hør. NR-styret tok initiativ til en høring om saken, etterfulgt av et utvalgsarbeid som la fram forslag til endringer i plakaten. Endringer som ble vedtatt var en tilføyelse i punkt 1.3 om at avtaler om eksklusiv formidling ikke skal være til hinder for fri nyhetsformidling, punkt 3.2 som maner til aktsomhet dersom redaksjonen får informasjon fra kilder mot betaling, og et nytt punkt 3.11 som setter som hovedregel at det ikke skal betales for kilder og intervjuobjekter.

På nyåret 2008 blusset diskusjonen om forhåndsredigering av nettdebatter opp igjen, blant annet tilskyndet av en spørreundersøkelse og derpå følgende kommentarartikkel i E24 av medierådgiver Jarle Aabø. Diskusjonen førte til at NR gjennomførte en egen undersøkelse blant de medlemmene som er ansvarlige redaktører. NR spurte presist om hvorvidt man var tilhenger av å ta inn i VVP en regel om at alle nettdebatter skal forhåndsredigeres – hvilket var temaet for diskusjonen rundt revisjonen av VVP i 2005. Svarene vist at av de 136 redaktørene som besvarte spørreskjemaet, så var nesten 70 prosent mot å ta inn et slik krav i VVP. NRs syn viste seg altså å være godt forankret hos et stort flertall av de ansvarlige redaktørene.

5.3 Endring i Tekstreklameplakaten

Etter forslag fra et eget utvalg ble det i september 2007 vedtatt en del endringer i Tekstreklameplakaten, blant annet for å gjøre retningslinjene mest mulig uavhengig av de ulike plattformene. Også punkter om sponing, om mottak av ”penger, varer eller tjenester” og om mediernes egen ikke-redaksjonelle virksomheter ble endret, alt med virkning fra 1.1.2008.

5.4. Endring i PFU-vedtektene

Med virkning fra 1. juli 2008 ble vedtektene for PFU om sammensetning av utvalget endret, slik at antall varamedlemmer til utvalget ble øket fra sju til 10, med en ekstra varamedlem fra

hver av de tre gruppene som er representert i utvalget; redaktørene, journalistene og allmennheten.

KAPITTEL 6 - MEDIEPOLITIKK

6.1 Pressestøtte

Den samlede produksjonsstøtten til norske aviser utgjorde i 2007 drøyt 246 millioner kroner. Dette ble økt til drøyt 264 millioner kroner i 2008. Det samme beløpet ble for øvrig bevilget på statsbudsjettet for 2009.

6.2. Markedsføringsloven

I 2005 ble det igangsatt et arbeid med revisjon av markedsføringsloven. Blant temaene var spørsmålet om å utvide adgangen til å reservere seg mot uadressert reklame til også å omfatte innstikk i abonnementsaviser, samt muligheten for å reservere seg mot levering av gratisaviser og innstramminger i adgangen til å drive markedsføring og salg per telefon. NR engasjerte seg i saken, primært i forhold til innstikk og gratisaviser. I sitt endelige lovforslag gikk regjeringen bort fra tanken om å innlemme innstikk i reservasjonsadgangen for uadressert reklame. Formuleringen i lovens § 17, andre ledd ble slik: *"Innstikk i aviser og andre trykksaker, som er omfattet av redaktøransvaret, anses ikke som uadressert reklame eller gratisavis etter denne bestemmelsen."* For gratisavisene ble det innført en egen reservasjonsordning, en ordning som forutsetter egen merking for disse, uavhengig av reservasjonsmerking for uadressert reklame. Departementet foreslo heller ikke å "speilvende" prinsippet for telefonsalg, slik at man aktivt må samtykke til slikt salg, slik det opprinnelig var foreslått i høringsnotatet.

KAPITTEL 7 – ØVRIG VIRKSOMHET

7.1 Norsk Presseforbund

Norsk Presseforbund (NP) er et fellesorgan for norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål, og NR er en av forbundets grunnorganisasjoner. Forbundet har et særskilt ansvar innenfor etikk og offentlighet, ved å være sekretariat for Pressens Faglige Utvalg og Offentlighetsutvalget.

NP ledes av et styre på 11 personer, der en av NRs to representanter, politisk redaktør i Aftenposten, Harald *Stanghelle*, er nestleder. Det andre styremedlem er ansvarlig redaktør Stein *Gauslaa*, Agderposten, mens Nils E. *Øy*, NR, er varamedlem til styret.

Pressens Faglige Utvalg består av sju representanter, hvorav fire kommer fra pressen. Redaktørmedlemmer er er Hilde *Haugsgjerd*, nestleder, (Aftenposten) og John Olav *Egeland* (Dagbladet), mens Ellen *Arnstad* (Henne), Kirsti *Nielsen* (Rana Blad) og Hans-Christian *Vadseth* (Fædrelandsvennen) er varamedlemmer til utvalget.

Offentlighetsutvalget har 17 medlemmer, hvorav fem er redaktørrepresentanter. Disse er: Arne *Jensen*, Norsk Redaktørforening, (leder); Lars *Kise*, Varden; Nils E. *Øy*, Norsk Redaktørforening; Kenneth *Andresen*, P4 og Ruth Astrid L. *Sæter*, Henne, MUF

NR har et nært samarbeid med NP i mange spørsmål, deriblant når det gjelder høringer. Mange av høringsuttalelsene som er avgitt i landsmøteperioden er avgitt sammen med NP. Virksomheten i NP blir finansiert ved hjelp av medlemskontingenter. NRs andel av NPs utgifter ligger på i overkant av en million kroner i året. NR finansierer dette dels gjennom sin egen medlemskontingent og dels gjennom støtte fra NRs vederlagsfond.

NPs bemanning består nå av generalsekretær Per Edgar *Kokkvold*, Kjell *Børringbo*, Kjell *Nyhuus*, Kristine *Holm*, Trude *Hansen* og Monica *Andersen* (i halv stilling). NP har kontorfellesskap med NRs sekretariat.

7.2 Kopinor og Norwaco

Norsk Redaktørforening er en av Kopinors 23 medlemsorganisasjoner. På vegne av norske og utenlandske rettighetshavere inngår Kopinor avtaler med utdanningssektoren, offentlig administrasjon, næringsliv og andre typer virksomheter om fotokopiering o.l. fra bøker, aviser, tidsskrifter og andre utgivelser.

Kari *Storsletten*, Aftenposten, har vært NRs representant i Kopinors representantskap, med Carsten *Bleness*, Dagsavisen, som vararepresentant. På vegne av opphavsmannsorganisasjonene innenfor journalistisk virksomhet og kritikk har Jahn-Arne *Olsen* (NJ) vært medlem av hovedstyret, med Nils E. *Øy* (NR) som varamedlem. *Øy* har dessuten vært medlem av Internasjonalt utvalg. Arne *Jensen* (NR) har vært medlem av fordelingsstyret.

Norwaco er Kopinors søsterorganisasjon på kabelsektoren, hvilket betyr at organisasjonen innkasserer vederlag for videresending av kringkastingsprogrammer i kabelnett. NR har samordnet sine interesser innenfor Norwaco med Norsk Journalistlag som står for den løpende kontakten med organisasjonen. Av det vederlaget som kommer via Norwaco til NJ/NR mottar NR ni prosent og NJ 91 prosent.

7.3 NRs Vederlagsfond

Vederlagsfondet forvalter midler som norske redaktører mottar fra Kopinor og Norwaco som opphavsmenn.

Fondets styre har bestått av Solveig *Jølstad*, NRK (leder); Richard *Neergaard*, Romsdals Budstikke; Marit *Haugsbakken*, Østlandets Blad, senere Tove *Lie*, Nationen, og Jens Olai *Jenssen*, Oppland Arbeiderblad.

Det er vedtatt egne retningslinjer for forvaltningen av vederlagsmidlene. Her heter det at de i hovedsak som benyttes til kollektive formål til beste for alle redaktører, men også til tiltak av mer individuell karakter.

Fondet mottok begge årene i perioden bortimot to millioner kroner i vederlag, samlet fra Kopinor og Norwaco. Dette er noe mer enn tidligere og har sammenheng med etterbetalinger. Signaler fra Kopinor – som krever inn mesteparten av vederlagsmidlene – tyder på at kopiering av avisstoff på papirkopi nå går nedover igjen. Dette vil gi utslag på inntektene fremover. Fondets egenkapital ved utløpet av 2008 var cirka tre millioner kroner.

I beretningsperioden har fondsstyret brukt oppsparte midler til å satse spesielt på individuelle utdanningsstipend, særlig i forbindelse med etableringen av mastergradsstudium ved BI, i samarbeid med IJ. Omkring to millioner kroner ble brukt til dette formålet i disse to

årene. Vederlagsfondets styre har ellers vedtatt å prioritere støtte til etikkarbeidet i regi av Norsk Presseforbund (PFU), og redaktørkurs, samt arbeidet i NRs regionforeninger. Det blir også gitt støtte til pressepriser og bistand til redaktører i konflikt.

7.4 Bibliotekvederlaget

Bibliotekvederlaget er et kulturpolitisk virkemiddel som gis som kompensasjon for utlån av vernede verk i bibliotekene. Støtten blir gitt over Kulturdepartementets budsjett.

Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening mottar i fellesskap om lag tre millioner kroner i årlig vederlag, og fordelingen mellom organisasjonene er cirka 90 prosent på NJ og 10 prosent på NR, samtidig som det er enighet om å overføre alle midlene til et felles fond, Pressens faglitteraturfond (PFF). IJ er sekretariat for fondet.

7.5 Pressens Faglitteraturfond (PFF)

Pressens faglitteraturfond disponerer de Bibliotekvederlagsmidlene som NJ og NR mottar. Midlene skal, som fondets navn tilsier, brukes til å produsere faglitteratur innenfor emnet journalistikk, eller innenfor emner som er tilknyttet journalistikken. Det vil si reportasje-, dokumentar- og debattbøker. Fondet skal skaffe norske journalister og redaktører god norsk faglitteratur til en rimelig pris. Midler fra fondet kan søkes av alle som har opparbeidet rettigheter i forhold til bibliotekvederlaget. NR har mottatt støtte fra fondet til utgivelse både av årbøker og andre bøker.

Fondet hadde samlede inntekter i beretningsperioden på vel 6 millioner kroner. Vel tre millioner kroner er delt ut til forskjellige prosjekter. Overskuddet i perioden kom på 1,8 millioner kroner, og den samlede egenkapital var ved utløpet av 2008 på cirka 3,8 millioner.

I styret for Pressens Faglitteraturfond har NR to faste medlemmer og ett varamedlem. Det har i perioden vært Hallgeir *Westrum* (ANB) p.t. styrets leder, og Unni *Arnøy* (NRK-Hordaland) med Tove *Lie*, (Nasjonen) og Hans Petter *Kjøge* (Fredriksstad Blad) som vararepresentanter.

7.6 Pressens Stipendfond

Pressens Stipendfond ble etablert i 2006 ved at man samlet en rekke eldre og til dels små fond til ett felles stipendfond. I beretningsperioden er det bare utlyst stipend som utgår fra det tidligere Storebrands stipendfond for journalister. Tre slike stipend a 30.000 kroner ble utdelt i 2008. I tillegg er det utdelt to reisestipend a 20.000 kroner for journalister fra den tredje verden for deltakelse i den globale konferansen for undersøkende journalistikk på Lillehammer i 2008.

Fondet ledes av et styre som består av generalsekretærene i NP, NJ og NR. Styret beslutter hvilke stipend fondet skal finansiere hvert år, disse skal utlyses gjennom Institutt for Journalistikk og Pressens Stipendkomite står for utdeling.

I perioden har fondet et overskudd på cirka 280.000 kroner. Ved utløpet av 2008 har fondet en egenkapital på 3,2 millioner kroner, hvorav 1,1 er bunden grunnkapital.

7.7 Felleskasser med NJ

For tiden administrerer NJ og NR to felleskasser på vegne av medlemmene. Det er Pressens Arbeidsledighetskasse (PA) og Pressens Gravferdskasse (PG).

7.7.1 Pressens Arbeidsledighetskasse

Pressens Arbeidsledighetskasse er et tilbud som Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening administrerer i fellesskap, for å bistå og yte hjelp til medlemmer som ufrivillig kommer ut av redaksjonelt arbeid. I landsmøteperioden har gen.sekr. Jahn-Arne *Olsen* (NJ), org. sekr Kirsten *Berg* (NJ), gen.sekr. Nils E. *Øy* (NR) og ass.gen.sekr. Arne *Jensen* sittet i styret.

Utbetalt støtte fra kassen var cirka 170.000 kroner i 2007 og vel 130.000 kroner i 2008, som var vesentlig mindre enn de to foregående år da støtten var på omkring 250.000 kroner hvert år. I beretningsperioden ble det søkt om støtte fra NR-medlemmer, mens de i forrige periode var to NR-medlemmer som fikk støtte. I alt 32 NJ-medlemmer mottok støtte i denne perioden.

Fri egenkapital ved utløpet av 2008 var på 7.3 millioner kroner. For årene 2008 og 2009 er det vedtatt ikke å avsette kontingentmidler til kassen.

7.7.2 Pressens Gravferdskasse

Pressens Gravferdskasse utbetaler gravferdsstøtte til pårørende til avdøde medlemmer av NJ og NR, i tråd med reglene for PG-kassen. Gravferdskassens styre utgjøres av de samme personer som i A-kassen.

Støtten som ble utbetalt i 2008 var på 7.230 kroner. I perioden er det utbetalt støtte i forbindelse med dødsfall for 7 NR-medlemmer og 41 NJ-medlemmer. Utbetalingene var samlet på cirka 220.000 og 245.000 kroner i de to årene. Opptjent egenkapital er på 860.000 kroner.

7.8 Andre fellestiltak

7.8.1 Pressehistorien

Arbeidet med å utgi norsk presses historie i fire bind, i regi av Norsk Pressehistorisk Forening, går etter planen. Arbeidet er fullfinansiert og utgivelsen fra Universitetsforlaget er planlagt å skje samlet for alle fire bindene våren 2010. Dette året kan både NP og MBL feire 100 års jubileum. Redaksjonen for verket består av Hans Fredrik *Dahl* (hovedredaktør), med Martin *Eide*, Rune *Ottosen*, Guri *Hjeltnes* og Idar *Flo* som bindredaktører og Nils E. *Øy* som bilderedaktør.

7.9 Samarbeid med MBL

NR har samarbeidet med MBL i en rekke enkeltsaker i landsmøteperioden, både formelt og mer uformelt. Det gjelder blant annet saken om adgangen til å videreutnytte data fra Norsk

Eiendomsinformasjon (se pkt 3.1.1.2) og revisjonen av markedsføringsloven (se pkt 6.2). Vi avga også felles høringsuttalelse med MBL i forbindelse med lov om redaksjonell uavhengighet i media (se pkt 2.1). Det har også i denne perioden vært gjennomført kontaktmøter mellom ledelsen i de to organisasjonene, selv om frekvensen har vært noe lavere enn i forrige periode.

7.10 Samarbeid med IPI Norge

NR-sekretariatet utfører sekretariatsarbeid for International Press Institute Norge, som har i overkant av 50 medlemmer her i landet. Aktiviteten i perioden har vært relativ liten, og de årvisse arrangement av Pressefrihetens Dag – som IPI Norge har stått for sammen med øvrige medieorganisasjoner – ble i perioden bare arrangert i 2007 som et fellesarrangement med NRs landsmøtes dag to.

7.11 Øvrig representasjon

Institutt for Journalistikk, styret: Einar *Hålien* (leder) og Arne *Jensen*, varamedlem.

Rådet for anvendt medieforskning: Olav *Njaastad* (leder), Arne *Blix* (nestleder) og Oddvar *Aasen* som varamedlem.

Støtteutvalget for dagsaviser: Maj-Lis *Stordahl*, Are *Stokstad* og Asta *Brimi* som medlemmer og Randi *Fløtten Andreassen*, Marit *Haukom*, Thor *Woje* og Rune *Hetland* som varamedlemmer.

Støtteutvalget for minoritetsspråklige publikasjoner: Erling *Omvik*.

Pressens referansegruppe for UD: Ole Kristian *Bjellaanes* (leder), Grethe *Gynnild Johnsen/Solveig Tvedt*, Jan Ove *Årsæther*, Jon *Eeg* og Lars *Kise*.

Pressens Stipendkomite og Pressens Faglitteraturfond: Hallgeir *Westrum* (Avisenes Nyhetsbyrå) og Unni *Arnøy* (NRK Hordaland) med Tove *Lie* (Nasjonen) (erstattet av Une *Bratberg*, Vårt Land ved utløpet av landsmøteperioden) og Hans-Petter *Kjøge* (Fredriksstad Blad) som vararepresentanter.

Jury, Den store journalistprisen: Kåre *Valebrokk* (leder), Sven Egil *Omdal*, Eirin *Hurum*, Per Edgar *Kokkvold*, Hans Kristian *Amundsen*, Annette *Groth* og Marianne *Mowinckel*.

Jury, Årets Avistegning: Martine *Aurdal* (i 2007, erstattet av Mari *Velsand*, Nationen fra 2009).

Jury, Årets Avisside: Trine *Kjus* og Pål André *Berg*, samt Christen *Hvam* for 2006.

Jury, Nettaviskonkurransen: Per *Borglund*, Stig *Grimelid* og René *Svendsten* i 2005, og Elin *Madsen* i 2006.

Nordisk Journalistcenter: Første del av perioden Helene *Vogt*, deretter Olav *Njaastad*.

Norsk Pressehistorisk Forening: Nils E. *Øy*.

Norsk Pressehistories bokstyre: Stig *Finslo* og Arne *Jensen* (vara).

Stiftelsen Dagsavisen: Nils E. *Øy*.

Stiftelsen Smaalenenes Avis: Nils E. *Øy*.

Stiftelsen Fredriksstad Blad: Nils E. *Øy*

Stiftelsen Moss Avis: Gunnar *Gran*.

KAPITTEL 8 – MEDLEMMENE

9.1 Medlemsutviklingen

Medlemstallet i Norsk Redaktørforening har igjen hatt en økning i løpet av toårsperioden, det totale medlemstallet har økt med 62, fra 755 i mars 2007 til 787 i mars 2009. Medlemsveksten i landsmøteperioden har altså vært på 4,2 %. Kvinneandelen øker også: det er nå 205 kvinnelige medlemmer i foreningen mot 162 i mars 2007. Det vil si at foreningens kvinneandel har økt fra 21,5 til vel 26 prosent.

I mars 2009 fordeler medlemmene seg på følgende måte:

Medie	Totalt	Kvinner	<i>Ansvarlig</i>	<i>Underord.</i>	Menn	<i>Ansvarlig</i>	<i>Underord.</i>
Avis	477	91	26	65	386	145	241
Byrå	18	5	1	4	13	3	10
Fagpresse	30	12	10	2	18	16	2
Internett	51	8	2	6	43	13	30
Kringkasting	115	29	5	24	86	16	70
Ukepresse	82	56	20	36	26	13	13
Konsern	5	1	0	1	4	1	3
Organisasjon	9	3	1	2	6	3	3
Totalt	787	205	65	140	582	210	372

9.2 Rådgivningstjeneste

NRs sekretariat har merket en markant økning i pågangen fra så vel medlemmer som andre med hensyn til råd om publisistiske, presseetiske, medierettslige og arbeidsrettslige spørsmål, samt som foredragsholdere, forelesere, deltakere i debatter, som ”kommentatorer” til ulike mediasaker og som rådgivere for ulike andre organisasjoner og aktører i og nært til bransjen. Mens antallet loggførte henvendelser lå på ca 500 i 2006, økte dette til 850 i 2008.

9.3 Redaktørkonflikter

Antallet redaktørkonflikter hvor NR på en eller annen måte blir involvert var lenge relativt stabilt (ca 10 per år). I 2007 og 2008 har dette årlige antallet saker doblet seg. Konfliktene er svært ulike i sitt innhold, og omhandler så vel konflikter mellom ansvarlig redaktør og eier/styre som konflikter mellom redaktører. De fleste sakene lar seg løse gjennom minnelige ordninger og heller ikke i denne perioden har noen av de sakene hvor NR har involvert på et tidlig tidspunkt havnet i rettsapparatet.

9.4 Kurs og seminarer

NR har de siste årene lagt stor vekt på å utvikle et bredere tilbud til medlemmene hva gjelder kurs og seminarer. I tillegg til de tradisjonelle vår- og høstmøtene har vi derfor satt i gang en serie redaktør-kurs på Institutt for Journalistikk, og også satt i gang både velkomstseminarer for nye medlemmer og gjort forsøk med egne mellomleder-seminarer. Resultatet er at til tross

for noe varierende deltakelse på vår- og høstmøtene, så er det samlede antallet deltakere på arrangementer i NR-regi klart i økning. Tabellen nedenfor viser det samlede tilbudet og antallet deltakere over de siste årene.

NR-medlemmer på møter i NR-regi perioden 2003-2008

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Merknader
Vårmøte	153	-	126	160	186	153	Vårmøtet 2004 avlyst pga streik
Høstmøte	146	151	94	101	80	122	
Bli en bedre redaktør I	-	12	24	22	8	12	
Bli en bedre redaktør II	-	-	20	23	10	11	
Velkomstseminar	-	-		8	23	34	
Arbeidsrettskurs	-	-		8	6	15	
Mellomlederseminar	-	-			13	13	
Totalt	299	163	264	322	326	360	

KAPITTEL 9 – FORENINGENS ØKONOMI

Økonomien i NR rimelig god og begge de to regnskapsårene i perioden har gått med overskudd. Det skyldes i hovedsak den jevne vekst i medlemstallet som foreningen har opplevd i flere år, og som også har gjort at kontingenten ikke er økt på flere år.

NR-styret ser imidlertid med en viss bekymring på at vederlagsinntektene for kopiering igjen kan vise en synkende tendens, særlig med tanke på disse inntektenes betydning for finansiering av etikk- og offentlighetsarbeidet i Norsk Presseforbund. Denne bekymringen, sammen med stadig økende arbeidsmengde i PFU og i NP-sekretariatet, bør bety at det fortsatt må arbeides for å finne nye finansieringsformer for bransjens og fagets fellesoppgaver som skal varetas gjennom NP.

9.1 Foreningens forpliktelser

NR har sterke økonomiske forpliktelser først og fremst knyttet til paraplyorganisasjonen Norsk Presseforbund. I noen grad gjelder det også vår felles forsknings- og videreutdannings-senter Institutt for Journalistikk.

Norsk Presseforbund

Kontingentforpliktelsene fra grunnorganisasjonene i Norsk Presseforbund har tradisjonelt hvilt sterkest på de tre organisasjonene som har deltatt lengst i dette arbeidet: NJ, MBL og NR. Hver av oss bidro i år 2006 med 1.125.000 kroner, og det har vært NRs politikk å bidra

NR har sterke økonomiske forpliktelser først og fremst knyttet til paraplyorganisasjonen Norsk Presseforbund. I noen grad gjelder det også vår felles forsknings- og videreutdannings-senter Institutt for Journalistikk.

Norsk Presseforbund

Kontingentforpliktelsene fra grunnorganisasjonene i Norsk Presseforbund har tradisjonelt hvilt sterkest på de tre organisasjonene som har deltatt lengst i dette arbeidet: NJ, MBL og NR. Hver av oss bidro i år 2006 med 1.125.000 kroner, og det har vært NRs politikk å bidra like mye som de to andre organisasjonene til tross for vesentlig mindre ressurser. Størsteparten av NRs bidrag – 750.000 kroner – skriver seg fra vederlagsmidler.

Institutt for Journalistikk

Norsk Redaktørforening har ikke hatt noen løpende forpliktelser i forhold til driften av Institutt for Journalistikk i landsmøteperioden.

9.2 Sluttord

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av foreningens regnskap for 2007 og 2008.

Arbeidsmiljøet anses som godt. Det er ikke rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen. Foreningen har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Av foreningens tre ansatte er én kvinne.

Foreningens virksomhet medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

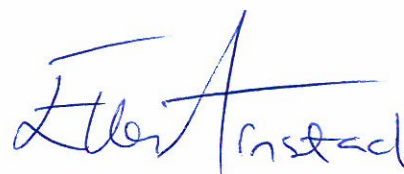
Oslo 11. april 2009

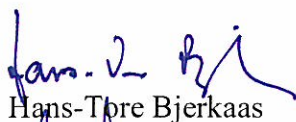
Stein Gauslaa

Harald Stanghelle

Ellen Amstad

Hans-Tore Bjerkaas

Siri Zachariassen

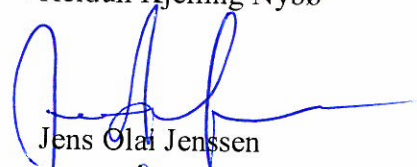
Reidun Kjelling Nybø

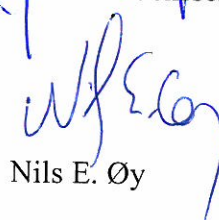
Yngve Nilssen

Einar Hålien

Jens Olaf Jenssen

Nils E. Øy